EBÜ'L-FADL-I SERAHSÎ

Evliyânın büyüklerinden. İsmi, Muhammed bin Hasen es-Serahsî olup künyesi Ebü'l-Fadl'dır. Serahslı olduğu için Serahsî denmiştir. Zamanında bulunanların içinde, haramlardan ve şüphelilerden sakınmakta, çok ibâdet etmekte en önde gelenlerden idi. Ebû Nasr-i Serrâc'ın talebesi, Ebû Sa'îd Ebü'l-Hayr'ın üstadı idi. Allahü teâlâ için olan aşk ve muhabbette, Allahü teâlâyı tanımakta pek ileri idi. Talebeleri terbiye edip yetiştirmekteki üstün mehâreti çok fazla idi. Talebelerinin en büyüklerinden Ebû Sa'îd Ebü'l-Hayr'a "Bu kadar yüksek derecelere nasıl kavuştunuz?" diye sorulunca, "Bir derenin kenarında yürüyordum. Hocam Ebü'l-Fadl-ı Serahsî de karşıdan karşıya geçiyordu. Bir ara gözleri bana isâbet etti. İşte neye kavuştuysam, hocamın bu nazarı sebebiyledir" dedi. Ebü'l-Fadl-ı Serahsî (radıyallahü anh) herkesin kendisine hürmet ve muhabbet ettiği, herkese karşı merhametli, eli açık, çok cömert, latif, tatlı bir zat olup, kerâmetleri ve kıymetli sözleri meşhûrdur. Hayatında olduğu gibi vefâtından sonra da feyz vermesi kesilmemiştir. Ebû Sa'îd Ebü'l-Hayr'da, ne zaman bir darlık, güç bir hal hasıl olsa, hemen hocası Ebü'l-Fadl'ın kabrini ziyâret eder, onun hürmetine Allahü teâlâdan isterdi. Böylece o hâllerden kurtulur, talebelerine de böyle yapmalarını tavsiye ederdi.

Ebü'l-Fadl-ı Serahsî (radıyallahü anh) sıkıntılara sabreder, hiç kimseye şikâyette bulunmazdı. Halini Allahü teâlâya arz eder, duâları kabûl olurdu. Kendisini tanıyan ve sevenlerden birisi şöyle anlatıyor: "Dut yaprağı toplamak için, dut ağacına çıkmıştım. Ebü'l-Fadl (radıyallahü anh) oradan geçiyordu. Ağacın altına gelince durdu. Etrâfta kimse yoktu. Beni de görmüyordu. Ellerini açıp "Ya Rabbi! Ma'lûmundur ki, bir senedir cebime para girmemiştir. Saçımı tıraş ettirebilmem için de para icab ediyor" dedi. O anda hayretler içinde kaldım. Çünkü, o sözünü bitirir bitirmez, üzerinde bulunduğum dut ağacı olduğu gibi altın oluvermişti. Bunu görünce, "Sübhanallah! Ya Rabbi! Senin ihsânın, ne boldur ki, az bir şey istiyene, binlerce kat fazlasıyla veriyorsun. Halbuki benim

gönlüm onda değildir” dedi. Bundan sonra dut ağacı tekrar eski haline döndü.”

Ebü’l-Fadl-ı Serahsî (radıyallahü anh), tasavvuf yolunda çok yüksek olmakla beraber, tefsîr ve diğer ilimlerde de âlim idi. Kendisine birisi gelerek “(O, onları sever, onlar da O’nu)(Maide-54) âyetinin tefsîrini sizden dinlemek istiyorum dedi. “Peki, akşam olunca gel” buyurdu. O kimse akşam olunca geldi. Ebü’l-Fadl (radıyallahü anh), sabaha kadar bu âyet-i kerîmenin yediyüz ayrı tefsîrini söyledi. Hiç birini de tekrar etmedi. Ya’nî hep ayrı ayrı tefsîrini anlattı.

Nakledilir ki; Ebü’l-Fadl’ın (radıyallahü anh) vefât yaklaşınca kendisine, “Sizi nereye defn edelim?” diye sordular. Cevap vermedi. “Sizi, evliyâdan bir çoğunun bulunduğu falan kabristana defn edelim?” dediklerinde “Beni oraya defn etmeyin. Orada büyük zâtlar bulunmaktadır. Ben kendimi onların yanına layık görmüyorum. Şu tepede, günahı, isyanı açık olanların bulunduğu bir kabristan vardır. Beni oraya defn edin. Ben kendimi oraya layık görüyorum” buyurdu. Vefâtından sonra, tabutunun üzerine yanlışlıkla başkasına âit olan bir örtü örttüler. Cenâze namazı kılınmadan, mescidin kapısı açıldı. Kendisini göremedikleri bir kimse, “Sahibi bilinmeyen, kime âit olduğu belli olmayan örtüyü örtmek uygun değildir” dedi. Bunun üzerine, tabutun üzerinden o örtüyü kaldırdılar.

Ebü’l-Fadl-ı Serahsî (radıyallahü anh) buyurdu ki: “Mazi artık geçti. O ancak ibret almak için düşünülebilir. Geleceğe bel bağlanamaz. Çünkü bundan sonra yaşıyacağımız belli değildir. O halde, kendisine itibâr edilecek olan fırsat zaman, içinde bulunulan zamandır. Biz ona sahibiz, ne yapabilirsek şimdi yapabiliriz. O da geçip gitmektedir. Ya’nî kaybedilecek zaman yoktur.”

“Kulluğun esâsı iki şeydir. Her an Allahü teâlâya muhtâc olduğunu yakînen bilmek ve Muhammed aleyhisselâma tam tâbi olmaktır.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tezkiret-ül-evliyâ cild-2, sh. 283

2) Nefehât-ül-üns sh. 324